

مرند در صد سال اخير

انتشارات آواي بيرنگ

مؤلف: دكتر مصطفى سميعي زنوزيان

سرشناسه	: سمیعی زنوزیان، مصطفی، ۱۳۴۲ -
عنوان و نام پدیدآور	: مرنند در صد سال اخیر / مولف مصطفی سمیعی زنوزیان.
مشخصات نشر	: تبریز: آوای بیرنگ، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	: ۱۵۶ ص. ۲۲ × ۲۹ س.م.
شابک	: 978-600-92654-6-6 : ۸۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
موضوع	: ایران -- تاریخ -- انقلاب اسلامی، ۱۳۵۷ -- مرنند
موضوع	: مرنند -- تاریخ
رده بندی کنگره	: DSR ۱۵۶۰ / ۸ س.م ۱۳۹۳
رده بندی دیویی	: ۹۵۵/۰۸۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۴۳۷۱۸۹

انتشارات آوای میرنگ

تبریز: خیابان جمهوری اسلامی، پایین تر از مسجد انگجی

پاساژ شهریار، ریززمین، پلاک ۵

تلفکس: ۵۲۵۶۹۷۷ همراه: ۰۹۱۴۴۱۱۲۷۳۶

مرند در صد سال اخیر

مؤلف: دکتر مصطفی سمیعی زنوزیان / انتشارات: آوای بیرنگ

چاپخانه: شهامت / چاپ اول: ۱۳۹۳ / محل نشر: تبریز / تیراژ: ۱۰۰۰

قطع: وزیری / صحافی: نوبل / تعداد صفحه: ۲۱۲

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۲۶۵۴-۶-۶-۶ ISBN: 978-600-92654-6-6

قیمت: ۸۰۰۰ تومان

مقدمه	۸
۱. بخش اول: موقعیت جغرافیائی و مختصری از تاریخ مرند و حومه	۱۱
۱-۱ فصل اول: پیشینه تاریخی و موقعیت شهرستان مرند تا عصر قاجار	۱۲
۱-۱-۱ موقعیت مرند	۱۲
۱-۱-۲ وجه تسمیه شهر	۱۵
۱-۱-۳ تاریخ مرند بعد از اسلام	۱۵
۱-۲ فصل دوم: مرند و حومه در انقلاب مشروطه	۱۹
۱-۲-۱ شجاع نظام و مرند و تحکیم استبداد	۱۹
۱-۲-۲ نبرد بین مشروطه خواهان و مستبدین در مرند	۲۱
۱-۲-۳ شجاع نظام و محاصره‌ی تبریز	۲۳
۱-۲-۴ عقب نشینی شجاع نظام از تبریز و قتل وی	۲۵
۱-۳ فصل سوم: رضا خان و مرند	۲۷
۱-۳-۱ کشف حجاب و عکس العمل مردم مرند	۳۱
۱-۳-۲ تاریخچه‌ی احداث مدارس جدید در مرند	۳۲
۱-۴ فصل چهارم: حزب توده و فرقه دموکرات در مرند و حومه	۳۶
۱-۴-۱ جنگ جهانی دوم در مرند	۳۶
۱-۴-۲ کمیته ولایتی فرقه دموکرات مرند	۳۹
۱-۴-۳ فرقه دموکرات و مردم	۴۱
۱-۵ فصل پنجم: مرند از نهضت ملی تا قیام پانزده خرداد	۴۵
۱-۵-۱ تثبیت قدرت شاه (۱۳۳۲-۱۳۴۲)	۴۹

۲. بخش دوم: اوضاع اجتماعی و سیاسی و اقتصادی مرند در آستانه‌ی

انقلاب اسلامی و چگونگی تحولات انقلاب اسلامی در مرند... ۵۴

۲-۱ فصل اول: کانون‌های اصلی انقلاب اسلامی در مرند ۵۵

۲-۱-۱ اماکن مذهبی ۵۵

۲-۱-۲ حوزه‌های علمیه و مدارس دینی، روحانیت و مرجعیت ۶۱

۲-۱-۳ روحانیت ۶۵

۲-۱-۴ نهادهای دینی و آموزشی نیروهای مذهبی ۷۲

۲-۱-۵ بازار ۸۳

۲-۲ فصل دوم: تحولات انقلاب اسلامی در مرند از سال ۴۰ تا ۴۲ ۸۹

۲-۳ فصل سوم: رفراندوم ۹۶

۲-۳-۱ رفراندوم و مردم مرند ۹۶

۲-۳-۲ نقش مرند در جریان قیام یازده خرداد ۱۰۰

۲-۴ فصل چهارم: عکس‌العمل مردم مرند و حومه پس از دستگیری و

تبعید امام خمینی ۱۰۷

۲-۵ فصل پنجم: جریان انتقال عقاید ۱۱۱

۲-۵-۱ راه‌های انتقال عقاید انقلابی ۱۱۴

۲-۵-۲ انتقال به شیوه‌ی جابجایی (فیزیکی) ۱۱۴

۲-۵-۳ انتقال به شیوه‌ی سرایتی ۱۱۸

۲-۵-۴ انتقال به شیوه‌ی سلسله‌مراتبی ۱۱۹

۲-۶ فصل ششم: شبکه‌های موثر در انتقال به شیوه‌ی سرایتی ۱۲۰

۲-۶-۱ شبکه‌ی بازار ۱۲۰

۲-۶-۲ شبکه‌ی دانشگاه ۱۲۱

۲-۶-۳ شبکه‌ی روحانیت	۱۲۱
۲-۶-۴ تشکیل اولین حلقه‌ها و جلسات انقلابی	۱۲۲
۲-۷ فصل هفتم: استمرار مبارزه پس از تبعید امام خمینی از ۴۳ تا ۵۶	۱۲۴
۲-۷-۱ احزاب و گروه‌های سیاسی از قیام ۱۵ خرداد تا پیروزی	
انقلاب اسلامی در مرنند	۱۲۶
۲-۸ فصل هشتم: مبارزات مردمی از سال ۵۶ تا پیروزی انقلاب اسلامی در مرنند ..	۱۲۹
۲-۸-۱ فضای باز سیاسی	۱۳۴
۲-۸-۲ دولت آموزگار	۱۳۵
۲-۸-۳ رحلت یا شهادت آیت‌الله سید مصطفی خمینی	۱۳۶
۲-۸-۴ موضع‌گیری امام در جریان شهادت حاج آقا مصطفی خمینی	۱۳۸
۲-۸-۵ سفر کارتر به ایران و پیامدهای آن	۱۳۸
۲-۸-۶ قیام ۱۹ دی شهر قم در سال ۱۳۵۶	۱۳۹
۲-۸-۷ قیام تبریز	۱۴۱
۲-۸-۸ یامچی و قیام ۲۹ بهمن	۱۴۳
۲-۸-۹ مرنند و واقعه ۲۹ بهمن	۱۴۶
۲-۸-۱۰ ماه رمضان سال ۱۳۵۷ هـ ش	۱۴۷
۲-۸-۱۱ رمضان و اولین راهپیمایی در مرنند	۱۴۸
۲-۸-۱۲ بازگشایی مدارس در مهر ماه سال ۱۳۵۷	۱۵۴
۲-۸-۱۳ اعتصابات	۱۵۶
۲-۸-۱۴ ماه محرم ۱۳۵۷	۱۶۰
۲-۸-۱۵ شب و روز اول محرم (تاکتیکی جدید و بی‌نظیر)	۱۶۱
۲-۸-۱۶ بهمن ۱۳۵۷ آخرین تلاش‌های حکومت پهلوی	۱۶۴

۱۷-۲-۸ اعلام حکومت نظامی و تلاش برای کودتا در ۲۱ بهمن	۱۶۹
۹-۲ فصل نهم: مرنده پس از انقلاب اسلامی از بهمن ۱۳۵۷ تا سال ۱۳۶۰	۱۷۳
۱-۹-۲ صف بندی نیروهای سیاسی بعد از پیروزی انقلاب در مرنده	۱۷۴
۲-۹-۲ فدائیان خلق حزب توده در مرنده بعد از انقلاب	۱۷۶
۳-۹-۲ اوضاع سیاسی و اجتماعی شهر مرنده از سال ۱۳۵۸ تا سال ۱۳۶۰ ...	۱۷۸
۴-۹-۲ شهید حاج محمد حسن کسایی	۱۸۰
۵-۹-۲ وصیت نامه‌ی شهید سید هادی زمانی ثانی	۱۸۲
۶-۹-۲ انتخابات	۱۸۷
۷-۹-۲ زندگینامه برخی از فعالان انقلاب اسلامی مرنده	۱۸۹
۸-۹-۲ آیت ا... میرزا علی اکبر مرنده	۱۸۹
۹-۹-۲ حجة الاسلام حاج میرزا حسین رحمتی	۱۹۳
۱۰-۹-۲ حجة الاسلام سید محمد فیض حسینی	۲۰۴
منابع و مأخذ	۲۰۶

مقدمه

نظریه پردازان علوم اجتماعی و سیاسی در تبیین تحولات اجتماعی و عمیق‌ترین و پرمخ‌ترین نوع این تحولات یعنی انقلاب‌ها، رویکردهای متفاوتی داشته‌اند که تبیین‌های مبتنی بر ایدئولوژی یا عوامل فرهنگی و عوامل اقتصادی، اجتماعی، تاریخی از رویکردهای رایج آن است.

رویکرد فرهنگی یا ایدئولوژیکی، چندین دهه بود به علت درخشش رویکرد مادی و ماتریالیستی چندان مورد توجه قرار نمی‌گرفت، تا اینکه وقوع انقلاب اسلامی ایران در پایان دهه ۷۰ قرن بیستم، دیگر بار اذهان را متوجه حضور جدی و موثر عنصر دین و باورهای مذهبی کرد و تئوری دین افیون توده‌هاست را با چالش جدی مواجه ساخت.

حیات مجدد دین و نقش آفرینی کم نظیر آن در انقلاب اسلامی ایران، نظریه پردازان علوم اجتماعی را به تاملی دوباره فرا خواند. تحلیل و تبیین آن، جز با تجدید نظر در بسیاری از تئوری‌های سابق مقدور نبود، در دستور کار قرار گرفت و هم اینک نزدیک به سه دهه از وقوع این رخداد عظیم اجتماعی گذشته و انبوهی از محصول دین‌تلاش‌های نظری را که در جهت توجیه تبیین آن صورت گرفته است، در پیش رو داریم، که در بسیاری از این کوشش‌ها محور مشترکی وجود دارد و آن اعتنا به اعتقادات و باورهایی است که انسان‌ها برای حضور در عرصه‌های زندگی جمعی، بدان تمسک بسته یا از آن متأثر می‌شوند.

کتاب حاضر نیز سعی بر این دارد که نحوه‌ی گسترش باورها و اعتقادات اسلامی و انقلابی را در منطقه‌ی مردن مورد بررسی قرار دهد. به چگونگی همه گیر شدن گفتمان انقلاب اسلامی، به عنوان گفتمان غالب بپردازد و تا حدی بتواند خلأ مربوط به مطالعات تاریخ معاصر شهرستان مردن و حومه را پر کند.

شخصیت‌های انقلابی در حال حاضر در کهنوت سن به سر می‌برند و چه بسا عده‌ای از آنها که در جریان انقلاب اسلامی نقش کلیدی و اساسی داشتند به دیار باقی شتافته‌اند و با خود اسرار نهانی را به خاک برده‌اند و دست ما از آنها کوتاه شده است.

نمونه‌ی بارز آن وفات عالم ربانی حضرت آیت‌الله میرزا علی اکبر مرندی، حجة الاسلام میرزا حسین رحمتی، محمد علی سلمان‌نژاد و میرزا اسرافیل رزاقی و آیت است که هر یک گنجینه‌های عظیم اطلاعاتی در مورد تحولات انقلاب اسلامی در میرند بودند.

www.ketab.ir